

**Oponentský posudek diplomové práce Adély Frnochové „Jazyk české menšiny
v obci Šumice v rumunském Banátě“**

Zachycení a popis jazyka obyvatel českých enkláv v zahraničí je téma záslužné. Za prvé proto, že tato oblast není uspokojivě popsána – mnohé práce v této oblasti mají charakter spíše nadšenecký než vědecký – přesná analýza jazykové kompetence mluvčích češtiny v zahraničí kontrolovanou metodologií, jež by umožňovala vyvozovat validní závěry, mnohdy chybí. Soudobá lingvistika takové metody nabízí, z čehož plyne první důvod, proč je dané téma záslužné. Druhým důvodem vhodnosti zvoleného tématu je fakt, že čeština v českých vesnicích v rumunském Banátu je na ústupu – primárně z důvodů společenských a ekonomických. Je tedy potřebné zachytit jazyk této české menšiny, dokud existuje, a dozvědět se tak o asimilačních procesech v češtině (zastopených zde primárně rumunizací) co nejvíce. Diplomová práce Adély Frnochové se tak řadí spolu s několika dalšími soudobými odbornými pracemi k výzkumům, které se snaží přispět k tomuto cíli.

Adéla Frnochová se v práci věnuje popisu typických rysů jazyka české menšiny v banátské vesnici Šumice na různých jazykových rovinách. Materiálem jí byly vlastní nahrávky, dotazník a pro porovnání nahrávky ze Šumice ze 70. let. Jako cíl si autorka vytkla zjistit, do jaké nářeční oblasti obyvatelé spadají, a na rozdíl od Skulinova výzkumu ze 70. let dospívá k závěru, že šumičtí mluvčí přísluší k jihozápadočeské nářeční oblasti, nikoliv středočeské, jak tvrdí Skulina. Dále autorka sleduje vliv rumunštiny na šumickou češtinu, který dokládá zejména v oblasti lexikální a syntaktické včetně valenčních rámců sloves a předložkových vazeb.

K metodologii výzkumu a zpracování bych měla dvě poznámky, které mohou být chápány i jako návrhy do budoucna:

1. Popis metodologie výzkumu na str. 29–30 je poněkud nepřehledný, zejména pokud jde o orientaci v respondentech. V části 3.1 Způsob získání materiálu autorka u úvodní charakteristiky dotazníku neuvádí, kolik vyplněných dotazníků získala. Na druhou stranu se zde dozvídáme, že nahrávky získala od tří mužů a tří žen. V oddíle 3.2 čteme, že měla celkem 21 respondentů, z toho 10 mužů a 11 žen. Znamená to, že měla celkem 21 dotazníků, a od tří mužů a tří žen navíc nahrávky, nebo 15 dotazníků a 6 nahrávek? Charakteristika výzkumu, pokud jsem četla dost pozorně, neumožňuje tuto úlohu vyřešit, proto prosím o výsledek diplomantku při obhajobě. Zároveň není jednoznačná formulace poslední věty v oddíle 3.1.: „Nahrávky jsme přepsali...“ – zde není vzhledem k umístění této věty zřejmé, zda autorka přepsala nahrávky Skulinovy, nebo i své vlastní. Přepsané nahrávky by bylo vhodné zařadit do nového korpusu BANÁT, který pro svou bakalářskou práci, řešenou paralelně s touto diplomovou prací, vytvořila v rámci Českého národního korpusu K. Vyskočilová.
2. Respondentů dotazníků nebylo mnoho, takže nějaké přesvědčivé kvantitativní vyhodnocení nebylo možné provést. Přesto je v empirickém výzkumu standardní, že se, i pro lepší orientaci v analýze, za představením dotazníku uvede souhrnně např. v tabulce, jak kteří respondenti na otázky odpovídali. Takové místo mi v práci jako čtenáři chybělo.

Formální podoba práce bohužel není na reprezentativní úrovni. Závěrečná redakce textu neproběhla dostatečně pečlivě, a tak v práci zůstaly chyby v interpunkci, překlepy, nekongruentní tvary, občasně stylistické neobratnosti apod. Při čtení práce jsem napočítala asi třicet nedostatků tohoto typu.

Shrnutí: Diplomová práce Adély Frnochové je jako celek pečlivou analýzou šumické češtiny na různých úrovních a zpracovává ji v hloubce a rozsahu, v nichž dosud zpracována nebyla. Proto předložená práce rozsahem i obsahem rozhodně splňuje požadavky kladené na diplomové práce a ráda ji doporučuji k obhajobě. V případě úspěšné obhajoby navrhuji hodnocení velmi dobře.

V Praze dne 31. ledna 2012

Mgr. Eva Lehečková, Ph.D.